

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 20.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăzuite nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrăzesc.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emorie Les-
ner, Heinrich Schöckel, A. O-
pplik Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-körút.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și loco-
tală. — RECLAME pe pagina
9-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru ANUL ÎNCEPUT
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe se-
ptembrie
Pentru ROMÂNIA și strălătuț.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 6 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și di-
afară și la d-ii acestor.
ABONAMENTUL pentru BRAȘOV
Administrațiunea. Piața mar-
șargul Inului Nr. 20. etar-
1. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu d-ii anului: Pe un an
cor., pe șase luni 12 cor.,
trei luni 6 cor. — Un eser-
plar 10 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiun-
a se plăti înainte.

Nr. 176.

Brașov, Sâmbătă 15 (28) August

1909.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Sâmbătă, ziarul nu va apare până luni, sara.

Cestiunea catechizării în limba maghiară.

O convorbire cu d-l canonic Dr. Aug. Bunea.

Blaj, 26 August.

Un prietel al ziarului nostru a avut acum de curând o întrebare cu părintele canonic Dr. Augustin Bunea, pe care l-a rugat, să binevoiască a-i spune, ce părere are d-sa despre ordinul ministrului de culte și instrucțiune publică, prin care se cere dela episcopii români, să dispună, ca în școlile de stat din religione să se predea și unguerele cele mai importante principii de credință și cele mai obișnuite rugăciuni, căci la caz contrar ministrul va sista congrua preoților din acele diecese, ale căror episcopi nu s'ar supune ordinului amintit.

Părintele canonic a binevoit a răspunde la întrebările puse de prietelul nostru. Acest răspuns îl împărtășim și celorlților noștri în următorul resumat:

Părerea mea, zise părintele canonic, față cu acest ordin dat de secretarul de stat în numele ministrului, este, că el vatămă legile existente, iar modul, în care domnul secretar de stat voeste să-l ducă în deplinire, este despotice și neobișnuit într'un stat de drept.

Legile țării, și anume articolul de lege 38 din 1868 în paragraful 57 asigură episcopilor dreptul de a se îngriji ei înșiși de instrucțiunea religioasă a credincioșilor lor, cari cercetează vre-o școală primară fie comunală, fie de stat. Același drept este asigurat episcopilor și cu privire la instrucțiunea religioasă a școlariilor, cari cercetează vre-o școală secundară de stat, precum se poate vedea din paragraful 9 al articolului de lege 30 din 1883.

Pe temeiul acestor legi, numai episcopii, fără de nici un amestec al ministrului, au dreptul de a hotări, în ce limbă să se predea religione pentru acei școlari, cari cercetează vre-o școală primară, ori secundară de stat. Este însă de sine înțeles, că niște episcopi români, ai căror credincioși sunt Români și ale căror biserici folosesc în cultul dumnezeesc numai limba românească, nu puteau să prescrie pentru predarea religionei la credincioșii lor români altă limbă, decât numai cea românească. Dispozițiunea aceasta a episcopilor noștri chiar și guvernul a încuviințat-o, căci în timp de 40 de ani nu s'a aflat nici un ministru maghiar, care să fi pretins dela episcopii noștri, să dispună, ca pentru școlarii români să se predea religione și în limba maghiară.

După o practică de 40 ani, care arată, care este înțelesul și spiritul legilor din Ungaria, vine un secretar de stat și pretinde, ca religione să se predea și în limba maghiară, fără să țină seamă de legile, cari nu-i permit o astfel de pretensiune.

După legile țării și anume după paragraful 58 din articolul de lege 38 din 1868, chiar și în școlile de stat, fiecare școlar trebuie să-și capete instrucțiunea în limba sa maternă, nu numai din studiul religionei, ci și din celelalte obiecte de învățământ! Cum poate deci pretinde un secretar de stat dela episcopii noștri, cari au jurat înaintea Regelui, că ei pururea vor procedă conform legilor țării, ca ei înșiși să calce în picioare aceste legi, ca ei înșiși să dispună în contra conștiinții lor proprii, ca școlarii să-și capete instrucțiunea în altă limbă, decât cea maternă?

Domnul secretar de stat trebuie să știe, că conform paragrafului 17 din articolul de lege 44 din 1868, statul este dator să se îngrijească, ca fii naționalităților nemaghiare să fie instruați în limba lor maternă, din toate obiectele de învățământ, nu numai în școlile primare, ci și în cele secundare, până când școlarii trec la vre-o academie ori la universitate. Aceasta fiind datorința statului ungar, cum cutează un secretar de stat să dispună, ca niște copii mici, cari abia sunt în stare să priceapă adevărurile religionei chiar și atunci, când li-se preda și explică în limba lor maternă, să fie despoiați de dreptul lor garantat prin lege și să li-se facă imposibilă învățarea cum se cade a celor adevăruri religioase, cari trebuie să le lumineze cărările vieții?

Dar mai revoltător este modul, în care domnul secretar de stat voeste să silească pe episcopi, ca ei înșiși să dispună predarea religionei și în limba maghiară. El vine și le zice: ori călcați în picioare legile sancționate, a căror aplicare și observare a-ți jurat-o înaintea Majestății Sale Regelui apostolic și prin aceasta nesocotiți glasul conștiinții voastre de arhierii și de păstori sufletești, ori eu arunc preoțimea voastră în cea mai neagră mizerie, retrăgându-i congrua.

Pusă astfel cestiunea, eu cred că episcopii nu pot să urmeze decât glasul conștiinței lor, iar preoțimea este datoare să înfrunte ori ce prigonire pentru drepturile sfintei biserici, cari pe rând vor fi toate răpite cu amenințări despotice, dacă dela început nu vom ști rezista cu bărbăție. Episcopii nu pot să-și uite de situația politică a poporului românesc, pe care l'păstoresc dânsii, și care luptă pentru drepturile sale naționale, garantate în parte mică și prin legea de naționalități din 1868. Lor nu le este iertat să se pună în conflict cu sentimentul public al poporului românesc atunci, când este vorba de respingerea unui atac volnic care este îndreptat în contra existenței naționale a poporului și contra celor mai sfinte drepturi ale bisericei lor. A nesocoti sentimentul public al poporului și tradițiile seculare ale bisericei, însemnează a da lovitură de moarte autorității arhierestii!!!

Răspunsul Esc. Sale. Mitropolitului Mețianu.

Constatăm cu plăcere, că — în vreme ce organul metropoliei din Blaj se ocupă cu catolicizarea Aromânilor — „Telegraful Român“ ține să lămuirească conflictul în jurul catechizării. De astă-dată contrar cu informațiile d-lui E. Babeș, ne spune că Apponyi cunoaște foarte bine și aproabă deplin încercarea de maghiarizare a instrucției religioase, „având loc în aceasta afacere importantă și de mare interes public un schimb de păreri, între d-l ministru... și mitropolit...“

Intâia scrisoare a ministrului, anume, se datează de la 23 Decembrie 1908!!! Mitropolitul a răspuns în mai multe rânduri!! Dăm aci răspunsul din urmă, (?) omițând citirea pasajelor, cari desavuiază pe d-l E. Babeș:

Numărul 28 M.

Escelenței Sale

Domnului conte Apponyi Albert,
conzilier intim al Maj. Sale, ministru de culte și
instrucțiune publică.

Sibiu, 30 Ianuarie 1909.

La prețuita recercare din 23 Decembrie anul trecut (1908) numărul 144,347, adresată în chestia întrebunțării limbii de catechizare față de elevii confesionali gr. ortodoxi români din școlile populare și instituturile de educație de stat, am onoare a răspunde, după ascultarea părerilor episcopilor sufragani, următoarele:

Dupăce pe de-o parte lămă cu deplină liniștire la cunoștința declarația de mare preț a Escelenței Voastre, că în școlile populare de stat și în instituturile statului de educațiune, elevii de confesiunea gr. ortodoxă română pot și mai departe să fie catechizați în limba română, care rămâne neexceptată, pe de altă parte declarăm în mod categoric, că în chestia aceasta noi nu putem să ne abatem dela punctul de vedere întemeiat pe îndreptățirea de existență a bisericei noastre și înrădăcinat în statutul organic, precum și în legile patriei noastre, referitoare la instrucția publică și la întrebunțarea diferitelor limbi din patria noastră, și precizat în hotărârea congresului nostru național bisericesc, adusă în 17 Octombrie 1903, sub numărul 48, în unanimitate.

Măneacănd de aci, nu putem să consimțim la nici un fel de restrângere a limbii de catechizare în biserica noastră, făcându-se restrângerea în măsură cât mai mică, și astfel nu ne putem da consentimentul, ca în clasele mai importante și rugăciunile să fie instruite și în unguere, și ca astfel catiheții aplicați din partea bisericei noastre să se ocupe, sub titlul catechizării, cu instruirea și exercițiunea limbii maghiare, ceea ce nu e chemarea catiheților, ci a respectivilor învățători de clase.

Pentru a motiva corectitatea acestui punct de vedere al bisericei noastre, îmi iau voie a înșira următoarele:

Fiecare biserică creștină are misiunea principală de a desvolta viața religioasă, a lăți religiositatea și moralitatea publică, cum și a desvolta respectul față de de-aproapele, față de legea bisericească și față de patrie. Mijlocul principal întru

împlinirea acestei înalte misiuni însă e tocmai catechizarea, al cărei scop este, alțierea principiilor de credință religioase-morale, lățirea cultivei sufletului, educarea conștiinței morale, deșteptarea simțului de datorință, a respectului față de lege, a iubirei față de religie și față de patrie, iar prin aceasta a crește pe sama bisericii, a societății și a patriei cetățeni folositori, cu simț de datorință, supuși legii, și oameni de caracter.

Pentru ajungerea acestui sublim și nobil scop catechizarea trebuie făcută mai cu intensitate. Adecă, catiheții, nu pot să propună numai în mod sec principiile credinței, ci au datorința a străbate cu ocaziunea catechizării în sufletul elevilor, au datorința ca fiecare întrebare și fiecare zicere a catehismului să o esplice astfel elevilor, ca să o înțeleagă și să o consume, iar aceasta se poate face numai în limba maternă pricepută în mod desăvârșit din partea respectivului elev, care limbă e totodată limba rituală și officioasă a bisericei noastre, și e limba pe care elevul respectiv și-a însușit-o dela mama lui, e limba, în care copiii învață dela mamele lor încă înainte de a călca pragul școlii, prima și cea mai înaltă rugăciune, care se înrădăcinează atât de adânc în sufletele lor, încât servește de cinozură la desvoltarea de mai târziu a vieții lor morale.

Dar punctul de vedere al bisericei noastre, desvoltat mai sus, își are rădăcinile și în dispozițiunile clare ale legilor patriei noastre, și se bazează pe articolul de lege 38 din anul 1868, paragrafi 45, 57, 75 și 90, în cari catechizarea e dată în cercul de competență și în datorința respectivelor confesiuni. Iar același articol de lege dispune în paragraful 58, ca fiecare elev să primească instruire în limba maternă.

În legătură cu dispozițiile clare ale legii despre instrucțiunea publică stau apoi dispozițiile, asemenea care, cuprinse în articolul de lege 44 dela 1868, paragrafi 14, 15 și 16.

Din toate aceste dispozițiuni legale e evident deci și e de nerăsturnat, că cu privire la catechizarea lăsată în cercul de competență și în datorința respectivelor confesiuni, sistemul de propunere, planul de învățământ, limba de predare, are să le stabilească în mod liber confesiunea respectivă.

Față de motivele etice desvoltate în cele de sus și față de dispozițiunile legale, punctul de vedere al înaltului guvern, întemeiat în chestia aceasta pe paragraful 17 din articolul de lege 44 dela 1868, e foarte clătinător, ba cu totul neacceptabil pentru că în prima parte a paragrafului numit e stabilit, cu adevărat, dreptul guvernului de a determina limba de propunere în școlile ridicate și susținute de stat, dar tot în acest paragraf, în partea care urmează, e pusă și datorința guvernului, ca la stabilirea limbii de propunere, la astfel de instituturi de stat, să poarte după putință de grije, ca cetățenii de orice naționalitate, dacă trăesc mai mulți împreună, în mulțimi compacte, să se poată instrua în limba lor maternă.

Guvernul reprezintă statul, în care se cuprind toate naționalitățile, de diferite limbi materne, ai căror membrii egal îndreptății formează națiunea unitară ungară, iar acești membrii ai statului cu tot

dreptul pot să pretindă, ca în institutele de învățământ susținute de stat să fie ținute în vedere interesele lor de limbă, și cele culturale să fie promovate, fiindcă la susținerea lor contribuiesc deopotrivă toți cetățenii statului, fără deosebire de religie și naționalitate.

In fine declarăm, că noi dăm statului aceea ce compete statului, pentru că în fiecare privință ne împlinim cu credință și conștiință datorințele față de stat.

In urma acestei reprezentări deci cu adărcă stimă Vă rugăm Excelență, ca în chestia limbii de catehizare, cu privire la îndrumarea dată în 23 Octomvrie n. 1908, numărul 102267, inspectorilor regești, precum și la eventualele noue îndrumări și ordinațiuni, să binevoii a opri odată pentru totdeauna pe inspectorii regești de școli de amestecare în folosirea limbii de catehizare, ori de restrângerea întrebuințării limbii de catehizare, care cade în competența profesunilor.

Primiți, Excelență, expresiunea stimei mele deosebite.

In numele bisericii gr.-ort. române:
Ioan Meșianu,
Arhiepiscop și Metropolit.

»Feste răspunsurile de până aci — scrie »Tel. R. — s'a trecut la ordinea zilei, și acum vin amenințări. Astfel de procedură nu a fost uzitată până acuma la rezolvarea afacerilor oficiale. Sperează însă totuși, că a fost o neînțelegere la mijloc, și acuma nu se va trece la ordinea zilei peste răspunsul mitropolitului:

»Cum am spus aceasta temeinică reprezentare a bisericii noastre nu a fost luată în considerație, ci domnul ministru de culte, trecând peste ea la ordinea zilei, fără a face pomenire despre primirea ei, îndrumă acum pe toți Arhierii noștri, ca capi ai diecezelor lor, să pună în executare ordinațiunea sa de mai înainte, pe lângă amenințare cu detragerea congruei pentru întreaga preoțime! Dacă e corectă ori nu o astfel de procedură, lăsați să judece cetitorii... Noi o ținem, ca să nu spunem mai mult, de — neobișnuită.

De altcum poate să fie și o greșală la mijloc. Nu e eschisă adevărat posibilitatea, ca d-l secretar de stat Tóth, care a dat noua ordinațiune ministerială, să nu fi avut cunoștință despre remonstrațiunea bisericii noastre, iar d-l ministru Apponyi, care a lipsit multă vreme din Budapesta, să nu fi avut știre despre ordinațiunea cea nouă a secretarului său de stat. In cazul acesta apoi o aplanare pe cale pacifică a conflictului nu e cu totul imposibilă. Și noi credem, că aplanarea va și urma.

D-l Alex. Vaida, după cum ni se comunică în o a doua corespondință, în darea de seamă de la Zlatna, a spus despre vizita moștenitorului la Sinaia, că este numai o dovadă, că la Curtea din Viena nu se dă nici un crezământ faimelor de irendentism, cu ce ponegresc politicienii maghiari pe Românii din Ungaria. Despre proiectul electoral a spus că e un »monstru«. In ordonanța lui Apponyi vede începutul unui »război-cultural«.

Iusth despre banca națională autonomă și despre fusiune. Președintele dieței Iuliu Iusth primind alaltăeri în Felegyháza o deputațiune a cetățenilor acestui oraș a făcut câteva declarațiuni în cari și-a fixat punctul său de vedere în viitoarea desfășurare a evenimentelor politice. Vorbind despre banca națională Iusth și-a exprimat convingerea că coroana iși va da înviera la înființarea băncii autonome — dacă independenții vor lupta umăr la umăr în aceasta direcție. Durere sunt mulți, cari sfătuiesc coroana să nu cedeze. In contra acestora trebuie să lupțăm, și nu în contra coroanei, care, dacă va vedea întreaga Ungarie pe partea băncei naționale, nu va ezita nici un moment să-și dea aprobarea la realizarea drepturilor »naționale«.

Cu privire la fusiunea partidelor — a zis Iusth — partidul independist poate aproba numai un astfel de program, în care predomină programul independist. Cei, cari vreau să lucreze împreună cu noi pentru independența economică, pentru banca autonomă și pentru concesiuni militare în sens național, — să vină în tabăra noastră. In cazul acesta fusiunea e făcută. »O fusiune însă, care nu s'a realizat pe baza principiilor naționale, ci a avut de scop susținerea la putere, o fusiune, care nu-și mai bate capul cu principii și conduce afacerile țării conform intereselor de putere, — partidul independist o va zădărnici, fiindcă o astfel de fusiune însămnă pentru țară un mare pericol. O fusiune, care servește interese personale, este o imoralitate politică.«

Majoritatea foilor maghiare nu aprobă de larațiunile lui Iusth. »Az Ujság« e numește pe Iusth un »naiv«. Excepție face feaia lui Kossuth »Budapest«, care preamărește conținutul și forma vorbirii dela Felegyháza.

Apponyi cel vechi și Apponyi cel nou. »Să ne gândim puțin înapoi, la ceasul când a venit acest guvern la putere.

»Deși țeara se afla în deplină criză constituțională, s'a gândit și acest guvern, ca toate celelalte, la împăcarea chestiei de naționalități. A mers și mai departe. A invitat chiar la sine pe fruntașii neamului casă le asculte plângerile și dorințele.

»La invitare s'au prezentat ambii metropolitii, apoi fe ertatul Coriolan Brediceanu, d-nii Partenie Cosma, Dr. V. Lucaci și alții și au expus plângerile și dorințele neamului românesc.

»Ședea nouii miniștri ca la examen și ascultau și puneau întrebări, între cari unele de o naivitate adorabilă, dovadă vie, că nici idee nu aveau de ce lucru s'au apucat.

»Intre toți părea cel mai interesat tocmai contele Apponyi, de al cărui rezort se ținneau cele mai multe plângeri expuse la acea anchetă. Și da din cap și se minuna de șicanele ce le auzia și al căror rost nu-l putea cuprinde. Și atunci a repetit vorba sa celebră, pe care de altfel a și scris-o tocmai într'un articol adresat Românilor, că numai oamenii mici de suflet se apucă de chestii mari cu... împunsături de ac. El, omul mare, a pus în vedere concepții mari, vrednice de un guvern mare, care își dă seamă de situație.

»Prin concepții mari de bărbat de stat a voit acum trei ani și mai bine să ducă la soluție chestia de naționalități,

condamnând faimoasele ordonanțe ale lui Lukacs, pe cari le considera nelegale și neconstituționale. ca și noi«. (»Drapelul«)

Cestiunea Cretei. »Vossische Zeitung« află din Constantinopole, că puterile au trimis Turciei o notă secretă, care e cât se poate de aspră. In acea notă puterile indică Turciei ce trebuie să facă în conflictul cu Grecia. Nota în cestiune este făcută așa, cum nu s'a trimes până acum nici vechiului regim turc. Pentru membrii comitetului june turc această înștiințare a căzut ca o lovitură de trăsnet.

Consulatele generale ale Italiei și Angliei au trimis Porții o notă, prin care o înștiințează, că dacă continuă boicotul contra vaselor grecești, cari au pavilion englez și italian, vor considera aceasta ca un act dușmănos în contra puterilor în cestiune.

Conspirație în armata grecească. După știri din Atena, armata grecească continuă să fie într'o mare agitațiune, care pe zi ce trece ia proporțiuni mai întinse. Oșterii țin adunări secrete. Se cere cu stăruință convocarea corpurilor legiuitoare. Edificiile publice nu mai sunt păzite de soldații obicinuiți ci de jandarmi. Primul ministru Ralys perz stă în părerea, nu numai să nu convoace camerele, ci să le și dizolve. La întrunirile secrete ale ofițerilor iau parte și delegați ai studenției. Sunt temeri ca Grecia să nu se afle în ajutorul unei mari ararhii. Autori necunoscuți și cari nu au putut fi prinși, au atacat cu pietre automobilul prințului moștenitor.

Presă din România despre noi.

Presă de dincolo, dă tot mai multă atenție cestiunilor noastre de aci, și este din ce în ce mai bine informată. »La Roumanie«, găsește că nu merită memoriul »Ligei maghiare«, să fie luat în serios, căci numai în o extremă naivitate se pot spune de acestea: »In România preoții catolici sunt oprii a face în ungurește până și spovedania«. Dar maghiarii de Lige să nu știe măcar atât, că secretul mărturisirii este la catolici un punct cardinal, și nime'n lume nu poate să spună, ce se întâmplă la mărturisire. Preotul n'are voie s'o facă, cel ce se spovedește de ce-er face-o, dacă știe că este oprit sub pedeapsă? Naivitatea se apropie de calomnie...

»L'Independance R.«, le aduce aminte vorba primului ministru, despre cestiunea ovreiască, pe care în România nu o consideră de cestiune confesională sau de rasă, ci exclusiv de o cestiune economică. Aduage apoi cu ironie, că totuși presa națională ovreiască din România nu poate arăta ani de închisoare și mii de coroane amenzi.

Viitorul — cum vedeți. tot ziarele fruntașe — scrie, cu aluzie la scrisoarea medicilor italieni: »In toată Europa ca și în țara proprie, maghiarii au un singur mare dusman: Șovinismul! Acesta, cultivat prin toate mijloacele și pătrunzând în toate așezămintele, face acum că în jurul congresului medicilor golul e tot mai mare«.

Tot atunci în »Courier Europeen« din Franța, profesorul universitar A. D. Xenopol, publică un prețios essay politic. Tripla alianță, — scrie dânsul — nu se poate închipui fără România. Provinciile

slave din Austria le ține închegate de Monarhie numai sprijinul Germaniei. Intereșele germane caută deci a se valida în orient. Pe România însă nu vor avea mult de ajutor. O alianță politică nu mult se poate rezima numai pe prietinia regilor, căci multimele vor avea tot mai multă putere. Aceste mulțimi au făcut și acum presiunea pentru grațierea d-nei Vlad... Termină, pledând pentru organizarea Ungariei după modelul din Șvițera.

STIRILE ZILEI.

— 14 August v.

Salarizarea preoților dela biserica sf. Nicolae din Brașov. In urma recursului înaintat de un număr de peste 100 parohieni ai bisericii Sf. Nicolae din Scheiul Brașovului în contra hotărârei sinodului acestei biserici din 12 Iulie n. a. c., în care s'a votat salarizarea cunoscută a slujbașilor bisericii Sf. Nicolae, și în urma declarațiunei preoților acestei biserici, că renunță la ameliorarea făcută — v.ner. consistoriu archidiecezan a anulat acel concludus, având a se face regularea pe baza propunerilor ce va face comitetul parochial într'un sinod parochial, convocat anume spre acest scop, pe care îl va conduce un delegat al consistoriului archidiecezan.

Hotărârea aceasta, prin care se stabilește ordinea de drept violată prin concludusul sinodal din 12 Iulie c. a fost adusă la cunoștința recurentilor.

La Inchiisoare. Curia respingând cererea de nulitate, a confirmat sentința curții cu jurați din Timișoara, prin care d-l Nicolae Jugănaru, fost redactor resp. al »Drapelului« a fost condamnat la 4 luni temniță de stat și 400 cor. amendă în bani din cauza publicării unui raport despre congresul socialist ținut la Viena. Prin urmare d-l N. Jugănaru, care a părăsit numai eri-alaltăeri temnița din Seghedin, va trebui să guste din nou amarul închisorilor ungurești.

Dela Blaj. In ședința consistorială ținută în 17 August a. c. s'au declarat vacante stipendiile publicate acum în concurs și s'au primit alumnii în Seminarul teologic, internațional Vancean de băieți și în cel de fetițe. La toate numărul concurenților a fost în doit de mare. In beneficiul seminarului teologic archiepiscopesc din 42 concurenți, nefiind loc în Seminarul care de mult așteaptă o radicală renovare și largire — au putut fi primiți numai 13 inși. La Budapesta a fost trimes Nicolae Crețu. — („U.“)

Un catechet brav. D-l Petru Roșca un tânăr absolvent de teologie din Sibiu, a fost numit acuma-i anul de catechet la Cluj, pentru elevii dela trei gimnazii, o școală civilă, și o școală de fete. D-l Roșca intrând în slujbă, a găsit între elevii săi 30 la sută cari știa slab de tot românește, și alții 20, cari a ceti și a scrie românește nu știa. D-l Roșca și-a înțeles însă »menirea«, — cea ce nici când nu este egal cu »cariera« — și s'a pus pe lucru. Când vedea că n'ajunge acea l oară la săptămână, strămtorată »studiului religiei« la orice giunaz maghiar, a chemat pe băieți acasă la sine, și acolo isprăvia instrucția și îndrepta vechi și păcătoase neglijențe. Iți era mai mare dragul, la stăr-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Gândul unui copil.

Domnișoarelor R. —

de Alfred Moșoiu.

In cerdacul casei din fața grădinei pline cu meri și peri, își face veacul Petrică, un pui de drac, rumen la față, cu ochii mari și vii, veșnic cu cântecul pe buze și cu o nuia în mână, pe care o crede bici în toată regula. Când a fost anul nou, tata și mama i-au cumpărat o groază de jucării. Soldații mai ales i-au făcut o plăcere nespusă. Demult sufletul lui dorise niște soldați, demult, de când fusese odată cu mama în târg. Din clipa aceea o năzuință abea licărind în peptul lui fraget, creștea mai mare, tot mai mare... Azi zac trântiți prin cine știe ce frnd de cutie, unul fără de cap, altul fără picioare ori fără cal... S'a stins dragul lor, vremea cum e dânsa, aduce năprasnica uitare, în lumile pe cari le trăește Petrică sunt atâtea frământări în cât nu-i de mirat că iubiții lui soldați de odinioară dorm somnul cel lung, uitați de comandantul lor.

Și are să vie un alt Anul Nou, și-au să sosească alte jucării, dar Petrică va

rămânea acelaș, în pieptul lui s'aprinde dorul lor ca să se stingă îndată. Ba mama l'a amenințat că n'are să-i mai cumpere niciodată nimic, dar el știe că mama așa zice și că la anul nou celălalt are să-l întâmpine cu brațele pline...

Acum își mână domol piciorusele lui legate cu hățuri de sfoară, saltă ușor după jilțul din cerdac și simțe o bucurie neînțeleasă când alunecă încet, încet, i-se pare poate că merge cu adevărat, apoi prinde să se ridice iar în fundul jilțului..

Dimineața când ciripesc paserile printre crengile verzi ale grădini, Petrică caută la ele, cu ochii seani și mari, le surăde o clipă, în mijlocul lor ar simți o viață nouă. Apoi aleargă nebun în fundul grădini și prinde să audă ropotul domolit al țării, care aleargă pe afară... In drumul lung al apei simțe parcă ceva, și totuși n'ar putea să spue deslușit... Povestea neînțeleasă a valurilor limpezi, a auzit-o de atâtea ori și totuși veșnic ar sta s'o audă..

Iar în după-amiezile cele lungi ale verei, o groază de copii se strâng în curtea lui Petrică. Atunci se încinge vorba, fiecare își spune povestea zilei de eri, Petrică ascultă uimit, ades înțelege limpede ceea ce se petrece în mijlocul lor, uneori rămâne întunecat și seara își duce gândurile într'acolo să afle lumină, dar degeaba...

Bună oară, într'o zi un copilandru din cei ce vorbesc mai mult între ei, a sis că a văzut un mort... și că mortul se duce la groapă cu trăsura cu patru cai... negri și îmbrăcați...

Petrică s'a gândit sara aceea mult: mort... ce-i aia mort...? și mortul se duce la groapă cu patru cai și nu se mai întoarce...? A adormit apoi... în vis au răsărit crâmpeie din lumile lui de veselie și dimineața viitoare cu lumina ei puternică, cu șoapta caldă a mamei, cu mângăiatul duos al tatei l-au înseminat pe Petrică.

Până la amiază, când se ridică soarele sus de străbate printre crângile pomilor, copilul își mână domol caii lui cuminiși, se tocmește cu mușterii, — și Petrică are mușterii mulți — și se tocmește des de tot... Când prinde a-i fi foame aleargă la bucătărie și mama îi dă pâine cu unt, apoi se reintoarce ca să adarmă o clipă, zdrobot de oboseală. Câte odată cu mânăta caută să alunge din vis vorbele neînțelese ale tovărășilor. Atunci fața i se înseninează și prinde »zimbii abea văzut în colțul buzelor...

Cu egoismul legitim al copilului, care uită degrabă clipa de eri pentru cea de azi... Petrică aleargă la pruiță și privește cu drag, trăsurile ce zuruiesc și dispar îndată după colțul ulieții... Apoi când vine

tata, prinde a bate din picior de bucurie, aleargă să-l strângă cald de mână, apoi în goană nebună vestește sosirea tatii. La maș fructele îi fac cu ochiul... Petrică nici nu le bagă în samă și totuși ele nu-i dau pace, și toate prind a-i surăde. Sara când ochii lui Petrică se fac mai mici, tot mai mici, și lumina lămpii tot mai stânsă, se scoală și dispare în odaia de culcat. Mama vine îndată și-l desbracă, dar Petrică doarme, nici n'a simțit...

Azi mamel nu îi e bine. Tata i-a spus lui Petrică să meargă mai încet... și el a înțeles. Mână caii mai domol și se tocmește mai în taină cu mușterii... Când intră în casă, calcă în vârtul picioarelor și privește neînțeleș pe mama, care șade în pat culcată.

Ziile, cari curg repede, trec așa de neînțelese prin mîntea copilului, încât freamătul frunzelor din grădină și susurul apei, nu-l mai atrag ca altădată.

Tata nu s'a mai dus de loc de acasă. De câte-va ori pe zi vin niște chipuri necunoscute, care stau puțin și apoi se duc în odaia mamei sunt atâtea sticlucă cu ape colorate și Petrică nu știe de ce mama ia ades din ele câte-o linguriță. Dar într'o seară tata a venit supărat în odaie, l'a luat strâns de mână și l'a dus alături, apoi a închis puternic ușa și l'a lăsat singur. El n'a înțeles. Ar fi prins să plângă

șitul anului, să ascuți ce frumoase răspunsuri românești dădeau băieții, din religie.

Și despre toate astea n'am ști poate nimic acum, — omul care >împlinește o menire< iar nu >face carieră< totdeauna e modest — dacă toate zierele maghiare din Cluj n'ar tăbări, în potae, asupra celui ce a săvârșit o muncă reală, în loc de a face fanfaronadă.

Tricolor român pe un stâlp de telegraf. În noaptea de 5 spre 6 August, scrie >Lib., un necunoscut a pus la Poiana un steag tricolor roșu-galben-vânt, pe un stâlp puternic de telegraf, sus la sârmă, în mijlocul pieței târgului. Dimineața popor foarte mult venit la piață, se adunase în jurul steagului și îl privea cu nesăț, că multor inimi le e drag acel tricolor. Abia pe la oarele 8 s'au trezit cei din cancelaria notarială, anume notarul al doilea, un român după naștere, și s'a speriat de primejdia ce plutește asupra — patriei, și au dat de știre la jandarmi, care au venit grăbiți vreo 3 inși înarmați năzdravân, și au început — a păzi steagul românesc, până au găsit un biet servitor comun, care să se sue pe stâlp să ier jos steagul, pe care l'au dus ca pe lucru mare și l'au — arestat, cum de-a cutezat el să falfăie în acele frumoase colorii românești pe un fir de drot — un-guresc? Te mîri ce o mai fi de capul lui, — Por trimite lui Koșuth drept >trofeu< național!

Sat fără — crăsmă. S'a întâmplat și minunea aceasta. Satul fericit se numește Mesentea, o comună drăgălașă la poalele munților apuseni lângă Teiuș (com. Albei de Jos). De trei săptămâni Mesentea nu mai are crăsmă, căci proprietarului ultimei crăme i-a mers atât de >bine<, încât nici darea nu și-a putut plăti, iar finanții l'au detras licența de beuturi. Sătenii se simt bine, cetesc gazete, iar tineretul se prinde în horă. Nimeni nu-și mai dorește crăsmă

Intr'adevăr fericit sat!

Necrolog. Dr. I. T. Mera, medic român bine cunoscut din Karlsbad, a încetat subit din viață în Viena. Dr. Mera era foarte căutat de pacienții stabilimentului dela Karlsbad, fiind un om pedant și foarte conștientos. S'a născut în Siria unde trăiesc și acum membrii de ai fa millei. Dumnezeu să-l odihnească!

D-l N. Iorga a dat în judecată ziarul >Ordinea< și >Adevărul< pentru calomnie prin presă. Procesele se vor judeca în cursul lui Septembrie. D-l N. Iorga constată faptul, că amândouă zierele au relatat inexact și tendențios un incident petrecut în grădina din Vălenii-de-Munte între un cetățean și câțiva dintre studenții cursurilor libere. În această falsă relatare d-l Iorga a văzut o calomnie.

Lugojenii au folosit timpul de vară destul de frumos. Cetim în >Drapelul<, că o societate de diletanți bine instruiți dând întâi la Lugoji pi-sa >Niculae Vulpe<, s'a porrit pe urmă să joace în satele din jur. Aceasta piesă este foarte nimerită pentru terănime ca o piesă comică însă totodată moralizatoare. Reprezentațiile sunt împreunate cu conferințe instructive.

Un aeroplan român. Ziarele de din-olo anunță că locotenentul R. Goleșcu,

care făcuse câteva ascenziuni cu dirigeabilul său la Sinaia, admirate de însuși Regele, a primit acum o subvenție de 20,000 cor. dela ministrul de culte, pentru a face perfecționări. D-l Goleșcu va pleca la Paris zilele acestea, pentru a veghea singur, la reconstruirea aeroplanului său.

Progresele genialității. O pungășie, aproape fără păreche de îndrăzneată, s'a întâmplat alaltăieri pe acceleratul Nr. 1001 via Fiume. Când acceleratul sosi la gara din Sáros, personalul bufetului primi o depeșă, în care este somat să părăsească wagon-restaurantul și să predea cassa controlorului, care aștepta la gară. Controlorul avea drept legitimație, o altă depeșă. Pe când sosi trenul la gara din vecini, cassa era goală, și domnul >controlor< ca 'n palmă. Acuma s'au pornit cercetări întinse în contra isteșului — pungăș

Balonul Zeppelin III spre Berlin. Capitala imperiului german va fi îmbrăcată mâne în haine de sărbătoare, pentru a primi cu onorurile cuvenite pe contele Zeppelin, constructorul baloanelor cu cărmă Zeppelin I, II și III. Balonul Zeppelin III, a cărui construire a durat 4 luni de zile, și-a început eri călătoria din Friedrichshafen sub conducerea inginerului Dürr. Zeppelin însuși se va urca în balon mâne dimineață în Bitterfeld, pentru a-l conduce de-aici până la Berlin. Drumul ce-l va parcurge balonul este următorul: Friedrichshafen—Ravensburg—Biberach—Ulm—Grünburg—Weissenburg—Nürnberg—Sonneberg—Jena—Hall—Bitterfeld—Berlin. >Zeppelin III< va parcurge această distanță Ulm—Nürnberg—Bitterfeld—Berlin cu o viteză de 40 kilometri pe oară. Balonul va face 7 oare până la Nürnberg (280 chilom.), dela Nürnberg până la Bitterfeld (360 chilom.) 9 oare, iar dela Bitterfeld până la Berlin (120 chilom.) 3 oare.

Naufraziul vaporului >Columbia<. >Agenția Reuter< comunică că vaporul >Columbia< care s'a scufundat în portul dela Montevideo avea 102 pasageri și 48 de oameni de echipaj. Numărul celor salvați este de 70, printre care întreg echipajul. Colisiunea cu vaporul german >Schlesien<, care a fost ușor avariat, a avut loc la oarele 6 dimineața în timpul unei ploii torențiale. Cea mai mare parte dintre călători au fost surprinși pe când dormeau. >Columbia< a fost făcut în două bucăți. Sfărâmurile vasului împedecă în parte intrarea în port. >Lokalanzeiger< află din Londra că guvernul din Uruguay a sequestrat vaporul >Schlesien< și practice depunerea a 500,000 mărci, dacă guvernul german are vreo contra pretenziune. >Berliner Zeitung am Mittag< comunică că neglijența căpitanului vasului >Columbia< a cauzat catastrofa. Dânsul a recunoscut că e vinovat și a voit să se sinucidă, însă personalul vaporului l'a împedecat. Din cauza vaporului >Columbia< intrarea în port e imposibilă.

O filantropă dintre cele mai generoase, a reposat zilele acestea în București. D-na Eva Penozzi, de care e vorba, a lăsat întreaga ei avere, de 140,000 franci, pentru o școală de fetițe.

Grevă sângeroasă în America de Nord. Se anunță din Pittsburg, că excesele greviștilor de acolo au devenit extrem de grave. S'a de retat stare de asetiun. Gre-

viștii atacă chiar și lumea pacinică pe străzi. Astfel a fost rănit de moarte un doctor. Ordinea e susținută de armată și de poliție.

Reducerea armatei americane. Se anunță din New-York, că efectivul armatei americane se va reduce de la cifra actuală la 10,000 de soldați. În schimb pentru apărarea Americii se va spori numărul vaselor de război.

Un harnic candidatul de avocat află aplicare în cancelaria avocatului Dr. Moga din Brașov, începând cu 15 Sept. st. n.

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesează de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondate în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuhlauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Bibliografie.

În tipografia >Neamul Românesc< din Vălenii de munte, au apărut următoarele cărți:

Ivan Agârbiceanu: >În clasa cultă<, prețul Lei 1.80.

C. N. Mateescu: >Balade< c'o prefăță de N. Iorga. Lei 1.50.

G. Baroni: >Pasărea măiastră< poemă populară 30 bani.

Dr. I. Răducanu: >Cooperativa și sistemele cooperative< 60 bani.

Alexandru Sihleanu: >Poezii< (armonii intime) 35 bani.

În tipografia profesională Dimitrie C. Ionescu din București a apărut:

C. Cernăianu: >Biserica și Românismul< studiu istoric 2 Lei.

Din *Biblioteca Șaraga* a apărut în N-rul 22—23 >Poezii< de *Veronica Micle* 50 bani.

Din *Biblioteca pentru toți* a apărut Nr. 484 conținând >Povești și Legende< de *Washington Irving*, traduse de Edg. T. Aslan.

ULTIME ȘTIRI.

Praga, 27 August. Comitetul ceh al congresului internațional medicilor a ținut eri ședință, în care s'a hotărât ca *medicii cehi să nu participe la congres. Profesorul Pezina a comunicat că medicii bulgari, sloveni, sârbi, croați și ruteni vor lipsi de asemenea dela congres.* Despre atitudine medicilor ruși încă nu se știe nimic precis. Dintre popoarele slave numai polonii vor lua parte la congres. *Medicii cehi vor publica un memoriu, cătră toți medicii străini, în care vor indica motivele absenței lor.*

București, 27 August. Un înalt prelat catolic din București a dat o categorică desmintire prin ziarul „La Roumanie“ minciunilor „Ligei maghiare“ că în România catolicii sunt asemenea asupriți. Acest înalt prelat

a spus textual: „Nici-odată nici un guvern, ori care ar fi nuanța sa, nu a căutat să împiedece libertatea cultului. Mai mult, în București se află o școală catolică ungurească, în cari toate cursurile, începând cu catechismul și sfârșind cu gramatica, se predau în ungurește.

Budapesta, 27 August. Eri după amiazi la oarele 5 o explozie formidabilă a distrus cea mai mare parte a fabricii de cartușe Manfred Weiss, situată pe insula Csepel. Sunt numeroși morți și răniți.

Berlin, 27 Aug. „Vossische Zeitung“ află din Atena, că situația internă se agravează pe zi ce trece și devine din ce în ce mai amenințătoare. Ziarele sunt pline de știri relativ la mișcarea revoluționară. Ele anunță că revoluția va izbucni în curând. *Principele de coroană a fost bombardat cu pietri pe când trecea cu automobilul prin oraș. El a rămas din fericire neatins.*

Constantinopol, 27 August. În Sbia, în apropiere de Yemen șeful cavaleriei arabilor a aruncat în aer cazarma trupelor regulate turcești. În timpul exploziunii 239 de soldați au fost omorâți și foarte mulți grav răniți.

Atena, 27 August. Se svonește că cu ocaziunea voiajului său în Italia, Țarul va veni și la Atena spre a se întâlni cu regele George.

Melbourne, 27 August. De patruzeci de ani nu s'a văzut ploii atât de îngrozitoare ca de rândul acesta. Un tren de voiajori a fost bombardat de o grindină, a cărei mărime medie era de un sfert de kilogram.

Posta Redacției.

P. M. Blaj. Mulțumim pentru cele trimise și vă rugăm a lucra și mai departe în direcția asta. Cum vedeți facem tot ce se poate ca să avem articole și informații bune și rezezi, din toate părțile — De ce n'a iscolit „Unirea“, „Telegraful“ și „Drapelul“ răspunsul presei? Poate nu erau acasă directorii, sau poate tocmai fiind-că erau acasă...

Correspondenții noștri din toate părțile sunt rugați să scrie cât se poate de scurt, de îngrabă, și prinzând numai momentele esențiale!!

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Să capetă pretutindenți

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

dar în sufletul lui își năzuea o pedeapsă meritată. Poate că tata e supărat că Petrică a stricat căruțul cel nou, sau poate servitoarea l'a spus că a spart un pahar... ori l'a văzut mănăncând fructe necoapte din grădina... Și cum se gândește așa, aleargă afară la poartă. De lungul strădei erau o mulțime de trăsuri de cele acoperite ca niște case... și caii, iubiții lui cai de odinioară așteptau lângă poarta lui. Când are să fie mare, are să se facă vizitiu, da, lui îi plac caii...

Și îndată, au eșit după ușă aceleași chipuri stranii, scurți la vorbă, cu pași mari și trăsuri care au dispărut îndată. Strada a rămas tăcută în liniștea ei...

Tata l'a luat pe Petrică de mână. Mână tatii tremura tare. Cu o trăsură s'au dus la unchiu. El n'ar putea să spue ce-au vorbit împreună. A văzut o lacrimă mare alunecând pe obrazul roș al unchiului, a văzut pe tata cu ochii mici și roșii și n'a înțeles nimic.

Peste noapte Petrică a rămas acolo, și nici asta n'o pricepea.

În dimineața viitoare l'a zărit pe unchiul lui în strae negre cu cravată neagră și s'a uitat lung la el, apoi l'a sărutat. De ce îl sărută unchiu așa din senin? Dar nici un pic de lumină nu s'a ivit în negura cunoștinții lui despre lume.

După amiazi, tata, a venit și i-a spus să meargă acasă. Trăsura alerga ușoară pe ulițe. Petrică trăia cu adevărat în clipele acelea, ropotul cailor îi deșteptau în suflet ceasurile lungi când mâna caili lui pe jilțul din cerdac.

Când au ajuns acasă, Petrică a văzut poarta cernită. Lume multă ca nici-odată în ograda lor tăcută. Apoi a intrat în casă; casa plină de chipuri străine și mama dormea, sus, pe un pat înalt cu trepte multe, încunjurată de flori. Tata i-a spus să sărute mâna mamei. De ce e rece mâna mamei? Afară-i cald! De ce i-a spus să-i sărute mâna când el o știa asta s'o facă în fiecare zi... Apoi a prins să se dea jos încet pe trepte, să nu se scoale mama din somn...

O groază de lume cată blajin la Petrică și el se uită mirat și prinde a le suride... Apoi aleargă la fereastră, în curtea lui acum vede soldați cu trâmbiți și cu tobe. Soldații lui de odinioară au venit chiar în curte la el. Îi privește nesățios, ar vrea să alerge în mijlocul lor.

În urmă a auzit glasul răgușit al popii, bocete și pe mama au luat-o și au dus-o afară... El a fugit atunci la geamul din stradă și n'a văzut prea mult, o clipă doar i-a fost îngăduit și o bătrână a venit dela mângăiat și l'adus în altă odaie. Seara

când a venit tata, Petrică l'a privit lung, și el l'a sărutat și a prins a plânge cu hohot. La masă tata n'a mâncat nici n'a beut nimic, și numai pe Petrică l'a îndemnat... Lung privește la el, copilul căta și el mirat în ochii celui care plânge, se întuneacă mai mult, tot mai mult ar vrea să spue ceva și n'are putere, nici el singur nu se înțelege... Seara când s'a culcat, n'a mai venit nimeni să dezbrace pe Petrică, în dimineața, care răsare tata e neschimbat, acelaș întristat, acelaș enigmă în cugetul copilului. Când s'a reintors acasă, la prânz, Petrică a prins a-l întreba unde-i mama? Și n'a primit nici un răspuns, ci l'a luat în brațe și l'a sărutat cu căldură.

Încet, încet, în sufletul copilului încolțește năpraznicul dor de mamă. De câte ori întreabă de dânsa pe tata, el prinde a plânge și a-l săruta, dar nimic nu-i luminează gândul. De aceia seara, când s'a culcat, s'a rugat lui Dumnezeu să nu mai plângă tata.

Ades alerga aiurit de dor la poartă când dimineața trec rezezi oamenii la treabă. Petrică a întrebat pe unul unde-i mama, și el i-a răspuns că vine îndată, e în târg. Mama nu-i în târg, mama nu merge acolo, și apoi de când a plecat s'ar fi putut întoarcel? Apoi intră în ograda, calcă încet printre pomii cei verzi, și su-

surul apei neînțeles nu-i mai face nici o plăcere, apoi prinde a se întoarce în cerdacul cel luminos, aceea în cutele jilțului găsește hățurile lui și le aruncă cu dispreț jos pe podea Adoarme ușor...

În vis răsare mama, cu glasul ei a-bea șoptit și cald îl întreabă pe Petrică dacă vrea pâine cu unt și Petrică vrea, apoi mama îi fâgăduiește că are să-i cumpere un balon dela Moși și-l joacă pe ge-nunchi și-l sărută. O clipă doar și s'a trezit. E amețit în cuget. Cată în gol pe mama, și fuge nebun în odaie, prinde să ridice așternutul patului, dar nimic. Unde e mama? șoptește îngănat copilul și nici nu știe c'a fost un vis. Aleargă din odaie în odaie, chipul mamei din clipele trecute îl are în față, aleargă după el și nu e. Tăcerea odăilor îl înfloară. Un cutremur îl prinde și aleargă iute la fereastră. Repede caută să privească afară o altă lume mai senină, să-și gonească furtuna din sufletul lui plâpând. Și suflarea lui aburește geamul, cu mânăta caută să-l șteargă, și cum stă așa, vede ca'n viș carul cel negru tras de patru cai îmbrăcați, vede pe mama sus, apoi își aduce aminte de vorbele to-varășilor de odinioară că nu se mai întoarce, și prinde a șopti desnădăduit:

Nu mai vinel...

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 August n. 1909.

Renta ung. de aur 4%	113 70
Renta de corone ung. 4%	92 60
Impr. câi. ter. ung. în aur 3 1/2%	82 35
Impr. câi. fer. ung. în argint 4%	92 50
Bonuri rurale croate-slavone	94 —
Impr. ung. cu premii	201.50
Lesuri pentru reg. Tisei și Seghedin	145.25
Renta de hârtie austr. 4 1/10	95 90
Renta de argint austr. 4 1/10	95 80
Renta de aur austr. 4%	117 50
Renta de corone austr. 4%	95 75
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85.15
Losuri din 1860	162.50
Acții de-ale Băncii ung. de credit	1766.—
Acții de-ale Băncii austr. de credit	760 —
Acții de-ale Băncii austro-ung.	654.—
Napoleonori.	19.07
Mărci imperiale germane	117.22 1/2
London vista	239 67 1/2
Paris vista	95 17 1/2
Neto italiene.	94 96

Cursul pieței Brașov.

Din 28 August n. 1909

Bancnote rom. Cump. 18.98	Vënd. 19.04
Argint român	18 80
Lire turcesci	21.40
Scris. fonc. Albine 5%	100.—
Buble Rusescl	251.50
Gapoleonori.	19.—
Nalbeni	11.20
Mărci germane	11.17

Anunț de licitație.

În 13 și 14 Sept. st. n. 1909 se vor vinde cu licitație obiectele ce s-au amanetat din 17 Maiu 1908 până inclusive în 18 Iulie 1908 și anume: sub numărul 6897—1908 până inclusive cu Nr. 9894—1908, al cărui termen au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitatia va avea loc în localul Casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Clasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau înoarea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó. 21 August 1909.

(2-3). Oficiul casei de amanetare din Brașov.

Aviz.

Instrucție perfectă în limba franceză de Mizi Nussbacher, profesoară de limba franceză diplomată în Paris.

A se anunța Strada Castelului Nr. 26 I. dela 10—12 oare înainte de prânz și 3—5 după prânz.

(702, 2-4).

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelarte fină și de lux. Brutărie, Vânzare de făină. Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2. În fiecare zi se capătă de 3-oi frânsele pro spete, și pâne de casă. Pâne neagră Graham proaspătă. Cozonaci și Pizmeți proaspeți în fiecare zi. La toate expozițiile unde s'au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâi preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

In fiecare zi:

Krennwürstel proaspeți. Suncă excelentă. Costițe de porc fierte și nefierte. Cele mai fine Cărnuri afumate (mezeluri) se capătă la H. G. ZEIDNER, Brașov, Strada Hirscher.

N. GRĂDINAR,

BRAȘOV, Strada neagră Nr. 1.

Recomandă:

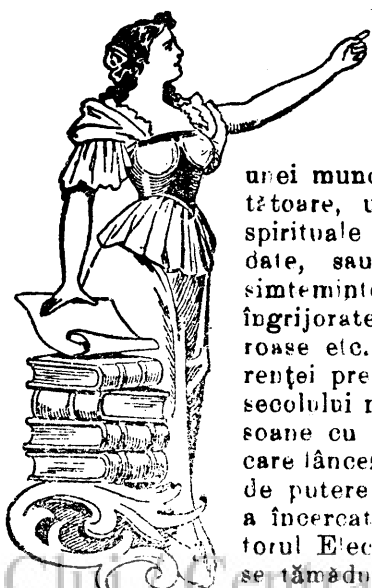
Cafea prăjită, Klgr. à Cor. 3-20
" " " " " 4—
" " " " " 4-80
Liqueruri fine. Rum-Jamaica. Iava. Cuba. Diferite soiuri de Cognac în buteli, și tot felul de mărfuri de băcănie.

Pentru lucru de cusut și de împletit căutăm mai multe femei și fete cu plată bună. De asemenea primim și 3-4 ucenici.

Georg Foith & Co.,

fabrică de tricotațiu, Ulița Caldărarilor 24. (700, 2-6.)

Slăbirea de nervi

este a se atribui sau încordărilor diferite ale inimii

unei munci prea iritătoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmărilor simțimentelor noastre îngrijorate și dureroase etc. sau concurenței prea agitate a secolului nostru. Persoane cu nervi slăbiți care încep să se simtă în lipsa de putere și energi

și încearcă ca cu ajutorul Electricității să se tâmduiască, și astăzi n'au destule cure vint de mulțumită și de laudă pentru efectul bun al curentului electric. Pentru aceia recomandăm tuturor celor ce sufer de slăbiciune să-și procure broșura noastră „Tractat despre Electroterapia modernă. Această broșură o vor primi gratis și franco toți aceia cari se vor prezenta la ziarul nostru.

Institutul de ord. medical „ELECTRO-WITALIZER“, Budapesta IV., Károly-körút 2. Felem. 51.

Johann Szvetlik, din Alsófehérvut scrie în 29 Dec. 1908. Mult stimat D-le Dr.! Mă bucur că vă pot aduce la cunoștință că nu mai am răgoșeli, sunt iarăși vesel și mi-am recăpatat pofta de lucru. Umbrelul mie mai ușor și mai elastic. Cu un cuvânt mă simt cu mult mai bine ca înainte. Aparatul îl folosesc încă și acum, el funcționează perfect.

Compon pentru o carte de cinste:

Institutul de ord. med „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 51. Rog-mi trimite gratis și franco, în covertă închisă op 1: „SISTEMUL de VINDECARE ELCTRIC MODERN“ pentru bărbai și femei. Numele: Comuna și poșta ultimă. Tao și lipește pe o corespondență.

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic JOSEF SCHULLER & SOHN

mai înainte Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Porți Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide.

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.

A se observa marca fabricii înregistrată.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908		1909	
9 August		1 August 8 August	
25.037,759	87737759 Reser. metal. aur 90424813	120 931,178	124 587,313
692,688	37300000 „ Trate aur 34162500	495,812	437,094
69.058,064	Argint și diverse monede	64 385,371	70 578,988
9.146,900	Portofoliu Român și străin.	30 353,708	30.921,913
17 951,509	*Impr. contra efec. publice 12374750	11.999,924	11.999,924
11 999,924	„ „ „ în cont-curent 18547163	15 093,086	15.093,086
15.480,553	Fonduri publice	3 151,121	3 151,121
3 216,621	Efectele fondului de rezervă	5 979,132	5 979,107
5 953,783	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	705,338	705 739
700,099	Imobile	145,744	162 089
220,012	Mobilier și Mașini de Imprimerie	11.964,815	112.295 54
110 446,409	Cheltueli de Administrațiune	37.612,328	33 425 646
19,326,498	Depozite libere	23.949,964	28 893 308
25 333 287	Conturi curente	431.767 521	438.750,863
414.564,106	Conturi de valori	12.000,000	12.000,00
	P a s i v :	26.727,618	26 727,618
12.000,000	Capital	3.992,572	3.992,572
24 928,807	Fond de rezervă	274.474,90	280.526,070
3 734,034	Fondul amortis. imob. și material	2 237,648	2.237,648
260.872,070	Bilete de Bancă în circulațiune	369,968	451,415
2.190,642	Profit și Perdere	111 964,815	112.295 540
392 144	Debânzi și beneficii diverse	431.767,521	438 23 863
110.446,409	Depozite de retras		
414 564 106	Scomptul 5%		
	* Dobânda 5 1/2%		

H. Kleverkaus

Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.

FABRICANT DE

SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)

pus în mișcare cu motor

Recomandă: Suncă prima calitate. limbi afumate, salamă, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cărnați cu hrean, așa numiți Krenwürstel. Comandele se eșecută prompt și se eșecută cu poșta ori și unde. Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc, Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confecționează:

Costume moderne. Fason elegant.

Depozit de Stofe veritabile eng'ezești.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

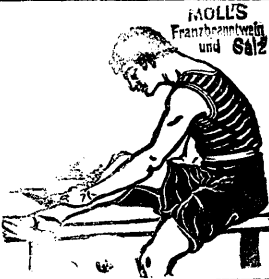
Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce biciose la stomac și pântece, în contra cărceilor și acerele la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, hemoorholdelor și a celor mai diferite hôle femeesci a luat acest medicament de casă o rășundare, ce creșce mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Fa-l'iducațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scuire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de gîndină și reumatism și a altor urmări de rēcă a. — Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dama, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pelcii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —40 b. Cinci bucăți cor. 1.80

Fie-care bucstă de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. — Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 a. și rez. turnisor al curții imperiale

— Comande din provincia se eșecută zilnic prin rambursă postală — La depozite se se cēră anumit preparatele produse cu i calitura și marca de apărare a lui A. MOLL. Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoții

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul a 10 fieri se vinde la zarafatul Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.